

Maar dan ook de vermaning, vol diepe ernst: Een ieder, die de naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. De naam van Christus noemen is niet maar zo eens zijn naam op de lippen nemen en een vroom praatje houden.

De naam van Christus noemen is: Zijn naam belijden. Op die naam vertrouwen, die naam zo groot, heilig en goed. Zieh voor christen uittegen en zich scharen bij het volk des Heren, over wie Zijn Naam is uitgeroepen.

Wie dat doet — en het is heerlijk dat te doen — moet afstaan van ongerechtigheid. Moet de afstand bewaren van al wat onrecht is, van alles wat niet naar de heilige wil des HEREN is.

Wat Paulus hier bedoelt heeft hij met andere woorden aan de Corinthiërs geschreven: „Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen. Want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de tempel van de levende God, gelijkwerijs God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mij een volk zijn.

Daarom gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Here, en raakt niet aan hetgeen onrein is en Ik zal ulieden sannemen.

En Ik zal u tot een Vader zijn en gij zult Mij tot

zonen en dochteren zijn, zegt de Here, de Almachtige" (2 Cor. 6: 14—18).

Ik denk, dat dit wel echt een woord is voor deze tijd. Als we aanzien wat voor ogen is dan zou de moed ons ontzinken.

Wat zijn er een gedoopten, die de wereld lief krijgen. Wat is er bij velen, die de naam des Heren noemen, een meedoen met allerlei ongerechtigheid. Wat is er een Woordverlaten en afval van het geloof.

Wat ook een wrijving en twisting nog onder mensen, die de Here vrezen.

Die althans de naam van Christus noemen.

En toch, en toch: De Here kent de zijnen.

Hij zorgt voor zijn schapen, die naar zijn stem horen.

Hij zal hen niet begeven noch verlaten. Dat heeft Hij nooit gedaan en zal Hij nooit doen. In der eeuwigheid niet.

Maar dan ook de vermaning: Rechtvaardigen, staat af van ongerechtigheid.

We kunnen onmogelijk getroost zijn als we naar dit woord niet luisteren en naar deze vermaning niet doen! Door heel de Schrift heen zijn belofte en eis, troost en vermaning, vertrouwen op de HERE en de vrede, des HEREN aan elkaar verbonden. En wat God samengevoegd heeft scheidt geen mens.

Het kennen is wederkerig. De Heren kent de zijnen. Maar de zijnen kennen de Here in al hun wegen. Maar de werkers der ongerechtigheid kent de Here niet!

H. J. J.

Hoogleraren ter Synode (V)

Nu ons op één na laatste woord.

We menen, dat men in bepaalde toekomstige situaties op goede gronden zal kunnen zeggen: geen hoogleraren ter synode. Greijdanus was er ook niet voor. En als U 't mij vraagt: er zijn er wel meer, die liever thuis boekopdrachten op hun kamer, dan een reeks van weken dag-in-dag-uit te vergaderen. Als dezulken niet geloofden, dat het meevergaderen in bepaalde situaties zijn nut had (ook voor hen zelf, dat worde niet verdonkeremaand), dan bleven ze fijn op hun kamer; 't gezelligste plekje, voor sommigen, dat permanent zich opendoet, en (zoals eens ds Laman tegen dr B. Wielenga opmerkte): elks centrum van cultuurleven. Een goed vriend, die wel eens zijn licht opstak ter Kamper synode, zei, goed waarnemer blijkbaar: die proffen zitten er toch maar wát graag! Hij had goed gezien: je voelt je weer thuis; je bent blij, dat je het verschil ziet tussen eertijds en thans; je staat herhaaldelijk geïnteresseerd toe te zien, soms bij de verkondiging van iets, dat je vreemd in de oren klinkt, soms, en vaker b.v., om wat jonge mannen, die hebben leren meeleven, in zo'n synode kunnen praesteren, terwijl ze, als er geen vrijmaking gekomen

was, geen schaduw van een kans zouden gehad hebben te worden gestuurd naar zo'n mythisch glorieoed als voor velen een ge-ne-ra-le-synode is. Je dringt in kwesties in, die voor een deel nog nooit je aandacht hadden, en je ziet soms een hense kwastie opbloeien; hetgeen altijd mooi is, onverschillig of je dogmenhistorische verbanden nasuffelt, dan wel actuele vragen van de dag, vragen van je eigen kerk, en dan in die mysterieuze prikkeling van een behandeling, waarvan je weet: dit is nu de één dhandeling. Je zou wel een verklede wereldling moeten wezen, om, als je eenmaal op een synode zit, niet vaak fijne momenten te hebben. Sommige penvoerders (uit andere kerken), die nu ineens K. S. de moeite waard vinden, om te citeren, nu hij heeft laten merken, dat hij niet alles voor zijn rekening neemt, wat zo al op een synode gezegd wordt (stel je ook eens voor, dat hij zo'n mummie geworden was....), ze mogen óók dit wel eens citeren; misschien gaan ze dan eens zaken behandelen, met argumenten erbij, en de stukken op tafel.

Dit alles neemt echter niet weg: ook het mooiste verblijf in een prettige omgeving kan moeten wijken

voor ander, nog meer vruchtdragend werk. En zo herhaal ik: men kan te zijner tijd op goede gronden in bepaalde situaties betogen: laat de professoren rustig aan hun schrijftafel zitten; ze hebben toch al werk genoeg, en afgevaardigd zijn ze niet; ze zijn nu eenmaal geen „gewoon“ dienaar des Woords meer.

Er kunnen echter adviezen zijn, die tot hetzelfde resultaat komen, doch uit een minder zuivere bron.

En, want „bronnenstudie“ blijft in deze zin gevaarlijk — en, afgezien daarvan, er kunnen tijden zijn, waarin men alle hens aan dek roept, en, geplaatst voor een laatste beslissing, alle hulp graag verlangt, die binnen bereik ligt.

Zó'n tijd beleven we tegenwoordig, geloof ik.

Het past me niet, om in bijzonderheden te treden; maar ik mag wel verklaren, te geloven, dat de aanwezigheid van professoren hun de gelegenheid geven heeft, hetzij om hoognodige en weldadige twijfel wakker te roepen aangaande de juistheid van voorstellen, die anders een flinke kans zouden hebben gehad, aangenomen te worden; hetzij om een betere weg te helpen wijzen; hetzij om aan begrijpelijke en goede „ijver“ het door Paulus daarvoor begeerde begeleidende van „verstand“ te helpen geven („een ijver, niet zonder verstand“). Ik zeg erbij, dat, peil ik de sfeer goed, aan het eind van de zittingen er niemand was, die niet in volle vrede ook van de hoogleraren gescheiden is, d.w.z. niemand, die het gevoel had: wat hebben die mensen ons toch lelijk opgehouden, of wat hebben ze onze vrijheid betwist, of: wat hebben ze nou eigenlijk hier uitgevoerd? Je kent en vindt hun sporen niet meer.

Zeg nu niet, beste mensen: wat zijn die heren daar in Kampen toch onnozel-naïef-hoogmoedig: te menen, dat ze het beter weten, dan een uitgebreid stel dominees en ouderlingen bij elkaar.

Want dát staat hier niet. Als je begint, sta je tegenover vrijwel de meeste kwesties even „groen“ als iedereen. En hebben we zoëven al niet erkend: er is bij velen een bekwaamheid aan de dag getreden, die soms verbluft? O neen, de huidige generale kerkdienaren in Kampen denken niet, dat ze 't zo best weten. Misschien is het dat juist: zij hebben zoveel kanten aan een zaak moeten leren zien, dat hun „verdienste“, als ze die hebben, (verdienste is hier: nuttigheid) juist hierin ligt, dat ze — hoewel in grote lijnen verzekerd — in bepaalde complicaties kunnen zeggen: we weten 't nog niet zo dadelijk, wij zijn niet zo gauw klaar. Dan komt er dus een remmingsdienst; die is ook in 1951 geleverd, en — was nodig.

Neen, wij zeggen niet: hoogleraren zijn ex officio knappe mensen; en we zeggen zo iets helemaal niet in betrekking tot de eigenlijke synodezaken als zodanig. Menig dominee is daar gauwer in gewerkt, dan een hoogleraar, die Voetius of Hyperius of Deiss-

Nu moet dat voor „vast en bondig“ houden een geloofsdaad zijn.

Men moet het dus met open ogen doen.

En daarom moet een door een meerdere vergadering genomen besluit getoetst worden door de mindere vergadering wie het geldt en daarna en zo moet zo'n mindere vergadering het voor eigen verantwoordelijkheid nemen en uitvoeren.

Het kan evenwel voorkomen, dat een mindere vergadering, b.v. een kerkeraad, na ernstig onderzoek tot de overtuiging komt, dat een besluit van een meerdere vergadering niet overeenkomt met Gods Woord of met een of meer bepalingen van de kerkenorde. In dat geval mag, of liever: moet zo'n kerkeraad weigeren het gevallen besluit te aanvaarden en uit te voeren.

Natuurlijk mag zo iets slechts met de grootste ernst, dat wil zeggen: na grondige studie dan en alleen in de uiterste noodzaak geschieden.

En een kerkeraad, welke meent een besluit van een meerdere vergadering te verwerpen moet zich onmiddellijk met een gefundeerd bezwaarschrift tot de betrokken meerdere vergadering wenden.

Maar dit neemt niet weg, dat een kerkeraad in zo'n situatie het in geding zijnde besluit niet behoeft uit te voeren!

Zo hebben de kerken afgesproken blijkens haar kerkenorde.

En zo hebben de gereformeerde kerken het vele jaren lang gezien en in praktijk gebracht.

Laat ik bij alle bewijzen welke daarvoor vroeger reeds werden aangevoerd alleen nog dit duidelijke woord van Sikkell aanhalen.

De kerken — zo schreef hij — verbinden zich slechts „tot nakoming van de beslissingen van de synode onder voorbehoud, dat die beslissingen met de kerkenorde in overeenstemming zullen zijn. Zie Art. 31.

Daardoor hebben de kerken zich het volle recht behouden, gelijk zij trouwens voor den Heere verplicht zijn, om hare eigene rechten tegenover het kerkverband te handhaven.

Betreft eenig besluit eener synode een zaak, die niet van hare competentie is, maar volgens accoord der kerkenorde of uit den aard der zaak van de com-

petentie eener classe of kerk, dan staat het aan de kerken de geldigheid van zulk een besluit al of niet te erkennen. En zij mogen zich ook in dezen niet door toegevendheid, maar enkel door wat recht en goed voor den Heere laten leiden.

Verwerping van eene beslissing, die buiten het recht der kerken gaat, is geen revolutie. Wij hebben in de synode geen kerkelijke overheid; — we denken daar immers niet aan! Maar de synode is een vergadering van kerken, die geen heerschappij over elkaar uitoefenen. Zie Art. 84.

De band der kerken is niet een opperhoofd, maar enkel overeenstemming. Waar die overeenstemming ophoudt, daar houdt de band op. Met dien verstande, dat men in middelmatige dingen verschil zal vragen, of zich naar het gevoel der meesten schikken zal.

Maar dan altijd in zulk eene vergadering van kerken, waarin een zaak naar de kerkenorde behoort beslist te worden" (4).

En hoe ernstig Sikkell deze kerkelijke regel opnam en daarna leefde, blijkt wel uit het feit, dat hij na de synode van 1905, waarop art. 36 van de Geloofsbijdenis werd gewijzigd, publiek verklaarde, dat hij die wijziging verwierp en zich aan het onveranderde artikel houden zou.

Hij verklaarde toen, dat, totdat de Gereformeerde kerken in haar generale synode art. 36 en wat daarmee samenhangt op betere wijze dan geschied was, zouden behandelen, hij de wijziging zou verwerpen.

„Tot zolang zullen wij door de banden van ons hart onze aloude Bijdenis bewaren, gelijk wij haar ontvingen, en niet gelijk de Synode van Utrecht haar maakte.

Voor ons is de historische Nederlandsche Bijdenis nog dezelfde gebleven, omdat haar geen recht gedaan is, gelijk aan de Bijdenis der Gemeente van onzen Heere Jezus Christus toekomt. Dit recht doen komt pas, indien de Gemeente des Heeren welbewust de roeping der Overheid als Gods dienaarste tegenover het Rijk van den Antichrist weet te belijden.

(4) Idem, 28 Oct. 1893.

Hoe het dan nu kerkelijk moet?

Of de Kerken, die nu in de war gewerkt zijn, moeten of zullen uitstooten (!!!) degenen, die de beslissing der Synode van Utrecht niet mede voor hun rekening kunnen en willen nemen?

Wij gelooven dit niet.

Maar we moeten het afwachten.

De Heere regeert" (5).

„Om het gewicht der zaak“ — zo schreef Sikkell onder het artikel, „wordt dit stuk door den schrijver ondertekend“.

Aldus hanteerde ds Sikkell art. 31.

En in die tijd dacht niemand er aan hem dit recht te betwisten.

We wijzen tenslotte nog op één kenmerk van de gereformeerde kerkregoring.

Het betreft de schorsing of afzetting van ambtsdragers.

De Kerkenorde is ten aanzien van deze kwestie zeer duidelijk.

We lezen immers in art. 79 het volgende: „Wanneer Dienaars des Goddelijken Woords, Ouderlingen of Diakenen eene openbare grove zonde bedrijven, die der Kerk schandelijk, of ook bij de Overheid strafwaardig is, zullen wel de Ouderlingen en Diakenen terstond door voorgaand oordeel des Kerkeraads derzelver en der naastgelegen gemeente in hunnen dienst geschorst of daarvan afgezet worden, maar de Diakenen alleen geschorst worden. Of deze geheel van den dienst af te zetten zijn, zal aan het oordeel der Classe staan, met advies van de in Art. 11 genoemde Deputaten der Particuliere Synode“.

Uit dit artikel blijkt overduidelijk, dat het recht tot deze tuchtoefening in éénster en laatste instantie aan de kerkeraad toekomt.

Het is immers de kerkeraad, en die kerkeraad alleen, welke het initiatief neemt tot een tuchtoefening als waarvan in art. 79 sprake is.

Het is ook de kerkeraad, welke, al naar gelang dat voorgeschreven is, de kerkeraad van de naastgelegen gemeente, of de classe, oproept om in deze verder met hem te handelen.

(5) Hollandia, 30 Sept. 1905.